

GANDEETAN IRTEZEN DA

BIZKAIKO ETA GUIPUZKOAKO EUSKERAZ EGUINA

DOMEKETAN URTETEN DAU

1903-ko Garagarrilla-ren
14.ⁿEuskalerrian, iru peseta urtean.—Erdalerrian, sei peseta urtean.
Guei Bakocha, Chakur chiki bat1903-ko Baguilla-ren
14.ⁿ

IBAIZABAL-en Echea: Bilbon—Dendari Kalean (Calle de la Tendería) 19—Jaun José Astuy-renean.
Eskutitz edo karta guztiak zuzendu beitez artezkariaren echera: Tívoli, letra B, 2.º derecha.

SAN ANTONIO

Aste onetako zapatuan da Urkiola-ko San Antoniori eguin oi jakon erromeria.

Euskalerrian eguiten direanetatik ospetsuenetarikoa da berau, Bizkai gustitik, Guipuzkoako alde aundi batetik, eta Arabatik batzen direala Urkiolan guizatalde izugarriak.

Danak eztoaz deboziño; asko ta asko anche janedanean da dantzan da moskorfuta ibiltera baino; orraitino asko ta asko joaten dira benetan Santuari erregu eguitera ta bere bitartez Jaunagandik arturiko mesedeakaitik eskerrak emotera.

Orregaitik ango ostatuak jentez bete beterik egoten dira San Antonio aurreko egunetan, bederatziz-urrenak eguitera joaten direanakaz.

San Antoniori euskal jenteak deusan onerazpen edo deboziño aín andiador, anchinatik laguntasuna lortu dabelako bere bitartez, izan dituezan bear-aldietan ichasoz eta legorrez.

Baiña onez ganera, San Antonio Paduakoak dauko beste zer-ikusi bat, euskaldunak maite dabeen baino maiteago izateko Santu miraritsu au. Eta da euskaldunen odola eroan ebalta bere zanetan, esan gueinkeala Lisboa jaio arren echekua dogula.

Aldi baten eiebillen Bizkaiko ichasoa Portugalako guizon bat bere ontziaz okerreriak eta lapurreriak eguiten ispaster guztian. Eldu zan bein Mundakara, ta Arbiña derichon eha-guntzako alaba ederra ostu ta eroan eban beragaz.

Neskatilla au, ederra bazan gorputzez, ederragoa zan biotzez edo arimaz, eta ichas-lapurrak ikusirik bere ontasuna, artu eban emaztetzat an Lisboa.

Senar-emazte oneek alaba bat euki eben zein izan zan San Antoniorena ama. Eta orregaitik etorri eizan ona Santu au bein bere bizian, emen eukazan senideak ezaututa ikustera, Urkiolatik igaro zala onantzakoan eta arantzakoan; eta bertan gaba eguin ebalako, eregui eijakon, gueroago bere mirariak eta donetasun andia mundu guztian zabaldu zanean, elizacho bat.

Beartsuen santua, San Antonio miraritsua, zeure gorputza berotu eban odol euskaldunagaitik, arren izan

zaitez Jaunaren aurrean euskaldunen laguna ta lortu eiguzu ezkaitezala ondatu gagozan baiño gueiago, ta bai biurtu gaitezala gueure anchinako izakerara, gueure Legue-zar, gueure izkuntza ta gueure oitura onakaz; bada guzti au gueunkanean Jaungoikoen urrago bizi izan guinean, ezaugarri ziurra dala euskaldunak ez jakitea euskeraz berba deunga bat esaten.

BLOA.

MUNDU ZORAGARRIA

(Pepe Artolari donkitua)

Jaungoikoaren lana
Bedeinkatua dana.

I

Uzta-illeko egun sentiran

Mendi tontorcho batean

Triste nengoan aditu gabe

Chori kantuak artean;

Bi kabi zeuden i zeñen poliki!

Ez nigandik apartean,

Errekacho bat issil zijoa

Ondoko sasitartean;

Ikusi nairik choricho aiek

Lotan zeuden bitartean,

Urbildu nitzan, ta i zer ederki

Zeuden lo bete betean!...

iSenti ninduten eta iguesi

Joan ziran, nere kaltean!...

II

Choricho aiek kabi maitetik

Alde eguin zutenean

Eriotzatik libre zirala

Pentzaturik onenean;

Beguiratu bat zorrotz botarik

Beren inguru danean,

Ta ni beguira zoraturikan

Ikusten nindutenean;

Musuturikan chori chikiak

Zitunak aldamenean

Kantari ziran aundiak asi

Eguneroko lanean

iTa zeñen ezti sartutzen ziran

Kantak nere biotzean!...

III

Bean daukazkit soro alaiak

Arto ta gariz jantziak,

Naitasunakin auek moldatzen

Goiz asko nekazariak,

Gona gorridun neskaecha gazte

Emazte chukun garbiak;

Auek alaitzen dituzte gabez

Ta egunez baserriak,

Jaungoikoagan jarririk umill

Beren senide arguiak...

Pake orretan dauzkat jarrita

Orainchen ere beguiak...

iAi zenbat maite ditutan beti

Baserri eta choriak!

IV

Ara or, berriz, itzaz zabala,

Naigabea frankorekin,

Arrantzalea orruntz dijoa

Umill bere ontziekin,

Burrukaturik amaika bider

Bertan eriotzarekin...

Bere bizia orchen galduko

Dubela naiz berak jakin,

Beti itzasora arrantzalea

Amorio fiharekin,

Biotz bereko seme maiteak

Utzirikan amarekin,

iTa auek aitaren galdea beti

Beguietan negarrekin!...

V

Nere ondoan, ara or, berriz,

Artalde eder galanta,

Oiek zaitutzen artzai zarcho bat

Ssimurra eta polita;

Belar gañean guizagajua

Orchen dago esserita,

Pipa churi bat ezipain-artean

Ketan daukala jarrita;

Guziak ezin zaiturik dago

Ardiak asko dira ta...

Len sasoi zuben bañan gaur dago

Urte gueiegui bilduta...

iZenbat obego luken altonak

Baleuzka echeratuta!...

VI

Bat batean du bruma beltz orrek

Illundu zeru urdiña,

Dena estaldurik, balitz bezela

Izugarrizko burtiña;

Ekaitza dator arren atzetik

iAu da aizearen miña!...

iAi arrantzale maitagarria

Zu ere echean baziña!...

Turmoi chimistak ikaratuta

Joan da artalde bikaña...

Aiton tristeoa orchen dijoa

Doi-doi mugitirik oña...

iNoan!... iNoan bai lagundutzero

Utzita mendien gaña!

RAMON GUELLENZU.

Donostian.

Perrechikuen gordakai
edo konserbaziñoa

Lengo astean esan guenduen zelau eguiten dan au, andika artzen direanean eta saltzeko direanean; orain esango dagu zelau gorde leikezan echerako.

1. *Perrechiku legortuak.* Garbitu ondo, erregutachoetan ebagui, ari baten sortan ipiñi, ta eguzkitan legortu, edo ojalata baten ondo zabaldua laban legortu. Jatekoa eurakaz eguin bear danean, ordu batzuetan uretan beratu bear dira ta beratzeko erabilli dan ura ezta bota bear, euren guisoa eguiteko balio dau.

2. *Perrechiku-atsa.* Onetarako, gueiago legortu bear dira eunezko zorrochu baten sartu ta laban ipiñirik, eta guero motroillo baten ondo chikitu edo austu. Ondo sarraturiko kristal-ontzi baten gordeten da. Auts au asko gueituten da buzti ezkeror; orregaitik da naikoa kuchillo puntan artu leikena, bost edo sei lagunentzako eguiten dan zuku edo soparako, usai gozo ta naigarri bat emoten deusala.

3. *Perrechikunak ardao-zuritan.* Au eguiteko zati chikietan ebaguiten dira, ta guero espeziakaz, da limonazal apur bat gaz ardao zuritan egosi. Ordubeteko egoskera buruan, iresi ta otzituten ichi. Kristal ontzi baten gordeten da; sarraki edo tapoia ondo estaturik, eta berau paper sendo bat gaz estaldurik.

4. *Perrechikuak osorik.* Onetarako onenak dira chikiak, oraindano kapelachua batuta edo zabaldu barik daukeenak. Barrutik portzelanaz gañezturiko burdinazko kazuela garbi baten egosten da ur gazia, espeziakaz da limon-atal batzukaz, eta anche bota perrechikuak ondo garbituta. Minuto batzuetan egosi daitezanean, atara uretatik, ichi otzituten; eta guero kristal-ontzietan sartu. Eurak egosi dituen ura, iresi ta ganera bota, gorengo dagozanak atz baten urez estaldu artean. Ordu erdi inguruan, jarri beitez ontziak ur irakinetan, baiña ur irakiñ au eztailla eldu ontzien aoraino. Onetara ezkeror; sarratu ondo kristal-ontzi oneek, eta sarraki edo tapoien ganetik bere, jarri narruki edo pergamiñoa, edo narrukiaren antzeko paper sendo ta gogorra, ondo lotuta.

5. *Perrechikuak koipe-gaztan*. On-
do-ondo garbitu bear dira perrechi-
kuak onelarako; kendu lenengo euki
leikeen lur edo area garaunak, eta
guero, zapi ezo (1) bategaz da area
zee-zeiaz ondo igortzi, ganeko uguer
edo loi guztia kentzeko, zein da gal-
tzairuzko tresnak garbitzeko eguiten
dan leguez.

Len esan dogan moduko kazuela
baten urtu beite koipe-gaza zati an-
dichu bat, ezarri bekio gatz ta pi-
mienta garatu batzuk, bota ara pe-
rrechikuak eta egosi koipetan. Ikus-
ten danean ura isten dabeela perre-
chikuak, bete eurakaz eta koipeaz
kristal-ontziak. Atz biko goieran edo
alturan egon bear dabe estalduta ko-
ipeaz gorengo dagozan perrechikuak.
Koipea gogortu dainean, autseztu (2)
au ganetik gatzaz, ondo estaldu arte
eta guero sarritu ondo ontziak.

Perrechiku oneek preskuak balira
leguez jaten dira.

Leku legor eta aizetsu ta preskuan
euki bear dira esan doguzan perre-
chikugordakai edo konserba guztia.

Urrengo baten ipiniko doguz iru
errezeta, jateko zelan jarri leikezan
perrechikuak jakiteko.

EUSKALDUN ERDALZALEA

Erderazko barrea ta euskerazko
negarra

—Ene Jesus, *que Pepe! Que* gobait-
kari *estas, si acabo pues un* arbasta,
ya le sacare negarretas. *Ene que* ma-
nontzi!

—Kaissio Bijilia (3), aspaldikoa; izu
ziñan?

—Ola, Juan Andres; bai, serbitze-
ko; nerai nitzan eta nerai naiz.
Ikatz-garraio zabiltza?

—Bai emakumea; eta aleguia, Do-
nosti alde ark ondo artu zaitu noski.

—Bai ba; ez ain gaizki ere Jaungoi-
koari eskerrak.

—Ezagunda; illezuri banakak bel-
tu, aguinak berriñ, ta eskuturrak
loditu eguin zaizkitzu benepein ta,
arraietan iguchi aida? Eta... jostunik
eta bada Donosti orretan?

—Bai *por cierto*, moristak eta ez
nolanaikoak.

—Ai Moro-kastak beraz.

—Ez guizona, jostunik onenak.

—Eztakit ba nola eztizuten josi
obeki jaki ori; besaburuetan gueie-
gui duena baleuka guerrian eta esku-
turretan, uste dot obeki legokeala;
bestela gogoratzen didazu Bernardok
bere emaztegarari bota zion bersoa:

Ezurra eta azala dira
Zugan dituzun guziak,
Mamiak nunbait ondo gordeta
Jaietarako utziak;
Jaietan baraurik egoten zera
Astian berriz gosiak,
Milla mesede eguiten dizu
Guerrian dezun korsia.

—Badakizu, Juan Andres, euske-
ra oso guchi *comprenditzen* dedana?

—Baliteke; zergatik eze euskeraz
ere esaten dira gauza ain gogo-gogo-
koak ere eztiranak, eta beti...

—Ara; *de toros moros*...

—Ola, *koiek* al dira napar zezanak?
Nik erdera guchi dakit, baño aditu
izan det, *toros zezanak*, eta *moros*
beltzak dirala.

—Ez guizona, ez; *toros moros* da
esprezio bat.

—*Desprezio* bat?

—Ez, esatera bat. Nai dizut esan
gosaltzera noala umeok artuta.

—Gosaltzera amabietan?

—Bai, ala *kostumbratzen* degu.

—Eta bazkaldu?

—Illuntzeko zazpietan.

—Beraz apaldu *bigar goizean*?

—Ai Juan Andres! Zuk eztakizu
oraindik munduko berri. Guk *a la*
prantza jaten degu.

—Zer jaki modu degu ba larra
prantzez ori?

—Guk jaten degula Prantzian be-
zela.

—Prantzesak ez al dute guk beze-
la jaten?

—Bai, baino ordu *diferentietan*,
eta... banoa, agur, amari gerantziak.

—Agur, baino aditzatu itzeho bi.
Ama-semeok bakarrik bizi guera
Arizpen, eta issildu gabe dagokit ama
urteetan aurrera noala, eraman de-
giodala errain on bat echera... eta...
badakizu... zer esan naiko dedan. Gu-
re amaren eskola laguna omen ziñan,
eta uste det zuek biok ondo etorriko
ziñaketela, eta nerekingoa berriz,
errez eguingo zenduke, eta ichuraz-
koa zuk iritzi ezker...

—Zer? Uste dezu Arizperako na-
goela nerai? *Atrebiencia* ere ezta chi-
kia. *Desbergonzatu* bat zerala *konpren-*
ditzen det, eta esker emaziozu *munizi-*
palik emen eztagoanari, bestela egun-
doko ariñen *kalabozoan* ziñake.

—Zer? Pekatu ain aundia da nes-
ka zaar bati ezkontzeko agündu
eguitea? Nik uste nuen *miserikordiaz-*
ko obra zala. Baina goazen goazen
onetan. Aida gorri, aida...

(Kantari dijoa):

Trunlalan trunlan trunlalai
Berriz ere zu ezkongai
Zera egongo
Mari pandango
Ezpadezu ezkondu nai
Aida churi, aida...

Juan Andres eldu zan Arizpera or-
du batean eta bazkaldu zuen *a la es-*
paña gogo onarekin.

(jarraituko da)

P. M.

PROPOSITU FIRMEA

Jueza eta lapurra

—Beras ebatsi dezu

Pellon dendakua
chekor baten izterra
oguei librakua?

—Etzan izango, jauna,

orrenbestekua!.

—Ez aldakizu dala
chit gaizki eguiña?

—Jauna, libra batekin
nuen nere diña...

—Zergatik artu dezu
izterra osua?

—Ain zegoan ederra
ta ichuraskua...

eta nola bainitzan

presaka joana

ta etzan aguri dendan

aragui labana...

znola kenduko nion

puska izterrari?

ilastima zan kentzea

ain gauz ederrari!.

baña nik aña kulpá

Pellok ere badu,

puska bat aski nuen

labana izan banu;

utzi beza labana

currenten mai gañean

ta... ez nau ibilliko

denen mingañean.

ENRIKE ELIZECHEA.

Burtzaina⁽¹⁾ ta laguna

Bizkaiko erri batetik Bitoriarako
bidea zan gure burtzain onen ibilpi-
dea ta oguibidea.

Bein bide atakosse ostatu baten
ondo bazkaldu ta guero, aurrera ta
aurrera joan, buztarriari batean
chistu, bestean aguiraka edo akulu-
ka, edo gauzeak ekarrena eguiten
eutsala.

Aurreko arratzean premiñazko ze-
reguin batek itzarrik edo esnar euki
ebalako, logura zan guizagaisoa, ta
burdian sartu ta idiai «aida» esan eta
lo eguiteko asmoaz, etzan edo etzun
zan.

Ordu beteko bidea eguin ebanean,
burdiak edo burdia eroen idiak bat
eguin eben onuntz etorren erdaldun
bategaz. Onak, burdi barrukoa lo-
zurrunzka ikusi ebanean, irri-barre-
cho bat eguiñaz, alik issilen iaurtu
edo biurtu eban burdia, lengo osta-
turanzko bidea osteria igaroteko eran.

Eldu zan erdaldun au ostatura,
ta bertan aurkitu eban ezaun bati
aguertu eutsan burtzainagaz jazo ja-
kona. Biak egozan barrezka bidera
beguira, gure lotia noz aguertuko
etezan.

Alango baten eldu zan au. Ezta
esatekoa zelango arpeguia ipiniko
eban lengo ostatuan bertan burua
ikusi ta beste bien barre issillak sus-
maueran. Bere amurrua bularrean
ito, idiai burukoa kendu, ta sartu
zan, gaua bertan igaroteko asmoaz;
bada berandu zan barriro urteteko.

Jakin eban nor izan zan illuntzeko
okerreria eguin eutsana; ta bekokian
piska baten atza eukita guero, zerbait
gomuta nairik leguez, irribarre go-
zatsu bat etorri jakon ezpan-artera.

Ostatutik urten eta bere lagun jos-

(1) *Carretera*.

tun (sastre) bategaz itundu edo ber-
batu zan ostatuan zerbait eguiteko.
Erdalduna lotaratu zanean, issil-issil-
chorik biak bere guelan sartu ta be-
re prakak eskuan artuaz esan eutsan
burtzainak jostunari:

—Laburtu oin-bete praka oneik.

Erdalduna itzartu ta jagui zanean,
prakak jantzi ta bere bernak agui-
rian ikusirik, asi zan prakori be al-
detik tiraka; eta beren aleguinak al-
perrik zireala igarri ebanean, esan
eban:

—*Redió! ¿Cómo habré crecido yo*
tanto esta noche? (1).

Burtzaina ate-ostean egoan zer ja-
zoko etezan entzuten; eta au entzun
ebanean, atea piska bat zabalduta
barrezka esan eutsan;

—*Millagros ó así pasan cuando es-*
tar dormiendo. Yo también eee salir
dormiendo en carro, y después de ca-
minar tres horas serca, estar quieto
quieto en mismo sitio. (2).

Jazoera onak esan gura dan:

Mendiak mendia ezarren, guizonak
guizona aurkituten dabela; edo gaiz-
kiñari elduten jakola ordain-ordua.

Galtzaundiren Piztuera.

1

Il nintzalako bein ni Tolosan
Pozaz zeudeten kantari,
Bañan Mesias Zaragozatik
Piztuta orra etorri:

Piztu eta ondoren
Egon nitzan *pinche*,
Edarietatikan
Osoro aparte;
Ontziak garbituzten
Niozkaten chit merke,
Zigarro puntak eta
Mantenuen truke.

2

Bañan aurkitzen nintzan kezketan
Egunaz eta gauetan;
Emazte gabe jzenbat sufritu
Detan aspaldi onetan!

Ezin kendu zitzaidan
Inola burutik
Gaitzak emanta ere
Gueundela urruti;
Burrukan bizituzten
Guinalako beti
Oinez... bide guziak
Nintuen idiki.

3

Tolosan joizbait sartu nintzan ta,
Nintzan irichi echera,
Nere emazte eta alaba
Zurrutez bedeinkatzera;

Eman zidaten esku
Biak neri gogoz,
Barrena beterikan
Neukala nik ardoz;
Guero erriko jaunak
Nere billa datoz
Esanaz: «Jechi zaito
Beeraño Galtza Ploit.»

4

Ordurako ni osan negon
Emazteakin batean.

(ANDREA)

—Goñi: ojuka ari zaizkitsu
Erriko jaunak atean.

(1) *Redios* zelan asi etean ni bari onenbestet?

(2) Mirarik edo jazoten dira lotan gagozan artean.
Zen bere atzo burdian lo urtenda, ta iru ordutan bidez
ibillita guero, gueldi todian bertan egon nintzan.

(GUIZONA)

—Esan zaitzu jaun oiri
Ia al duten presa,
Egoteko ohea
Dala bigar goiza,
Dadukatan *puzkarra*
Etzaitala pasa,
Egui bat esateko
Ez naizela gauza.

5

(ANDREA)

—Entzun bezate zaldun prestuak
Nere senarrak zer dion,
Gaur beintzat ezin omen diteke
Inola beokin egon;
Orrelako guizonak
Dira lotsatzeko,
Bakar bakarrik dira
Gauza moskortzeko;
Erregututzen diet
Errezatutzeko,
Inoiz ez dedin gauza
Izan alchatzeko.

6

Gau on igaro zaldun leialak
Orain banao oera,
Senarrari nik eguin diodan
Konbeni zaidan galdera;
Ondo dakite nor dan
Lendandik Galtzaundi,
Nola ibillitzen zan
Beon parragarri;
Ez badit Aragoitik
Dirurik ekarri....
Matzetan jarriko det
Chori izugarri.

7

(EMAZTEAK OERA JOAN TA)

—Nere Galtzaundi maite maitea;
Nun daduzkatzu gordeak
Zaragozatik ekarritako
Karlos terzeron urreak?

(GUIZONA)

—Etzaitela egon
Gauz orren kezketan,
Ugari ekarria
Or dago maletan;
Ez banaiz ari beintzat
Orain ametsetan,
Jabe eguingo zera
Bigar amarretan.

8

(EMAZTEA)

—Pozaren pozaz nik orain eman
Bear dizkitzut musu bi
Zorionean etorri zera
Biotz nereko Don Goñi!
Baldin zuk orrenbeste
Badezu ekarri,
Goiza etorritzeko
Gutziz nago larri;
Bazkari aundicho bat
Bearko det jarri,
Zure urre mordoen
Alabantagarri.

9

(URRENGO GOIZEAN ESNAUTUTA)

—Zer garaitsu dan, nere Fermina
Zoaz zu beguiratzera.

(EMAZTEA)

—Nere Galtzaundi, amar orduak
Dijoaz bada jotzera.

(GUIZONA)

—Bart arratzean ala
Eguin nuben ametz,
Aberastu nintzala
Zaragozan erre;
Maleta beterikan
Zegoala urrez,
Eta zu an zeundela
Pozaz eta farrez.

10

(EMAZTEA)

—Zer diozu zuk, pikaro charrak?
Eguin dezula ametsa?

Ni engañatzen ez nago bada
Zuk uste bezin erreza;
Zoazkit ehetikan
Kanpora agudo,
Ondo azperturikan
Naukazu lenagol
Ernegatu azitzen
Banazu gueiago
Zer nolako jipoia
Dizutan emango!

11

(GUIZONA)

—Eche onetan eguinkizuna
Badetalako bada nik,
Gauza guziak partitutzean
Joango naiz azkar emendik.

(EMAZTEA)

—Etzan lotan egondu
On Ramos zuzena,
Aldachoro izentzat
Jarri zizubena!
Gauza bat bakarra da
Emen dezubena
Zapateruen maia
Ankik ez dubena!

12

(GUIZONA)

—Ezkundu ezkerro guk biok eguin
Ditugun gauza guziak
Leguez ta bidez nereak dira
Orien erdi-erdiak.

(EMAZTEA)

—Ere diña beñere
Ez dek bada eguin,
Atzoko *puzkar* beltzak
Arrotuta arabill;
Bizkarrean autsiko
Dizkiat bi makill,
Neronen eskuetan
Bear dek jabil gaur ill.

13

(GUIZONA)

—Zure makillen bildurrikan gaur

Etzait arkitzen inundik,
Zaragozatik ekarritako
Puñal bat emen daukat nik;
Odolak irakiten
Asitzen bazaizkit...
Azkar jarriko zaitut
Kakotik zintzilik;
Bañan ez dezulako
Goñi-ren bildurrik,
Juezengana noan
Ni issil-issilik.

14

(EMAZTEA)

—Nai baldin badek Juezengana
Orobat Alkatengana,
Bañan lenbizi ar zak jipoia
Ama alabak emanda;
Eldu, eldu alaba
Makilla banari
Ederrak emateko
Aita moskor oni.

(GUIZONA)

—Oñ! Oñ! utzi *naute*
Jainkoatik neri.

(EMAZTEA)

—Ez, ez, eskallean beera
Orehen joan adi.

15

(GUIZONA)

—Andrea nausi ikusitzea
Nere biotzak du damu,
Nere burua nik ilko nuke
Baldin bildurrik ez banu;
Bi aldiz ill ezkerro
Gaitza da piztutzen
Argatik eriotzak
Nau ni bildurtutzen;
Ez banau emazteak
Agudo artutzen
¡Abajo las mujeres!
Asiko naiz deitzen.

BISENTE

IRUDIGUILLEAK

Bissente (languillea).
Pachiku (languillea).
Andre Katalin (tabernaria).
Andre Manuela (ama)

aberatzak

Mikelacho (alaba)

Jossepacho (zazpi urteko neaka)

On Jose Antonio (gorra; ondo jantzia).

Mister Jorje (inguelesa).

Mikeletea (sarjentua).

Pello (mutill gaztea).

Languilleak, jendea, tenbolinteroa.

Guertaera Guipuzkoako leku batean.

Donostiko Biltoki edo Teatro zarrean aurkeztua lenengo
aldiz, olagara aundiarekin, Abenduaren 21-n 1901-an.

EGUINTZALLEAK

Jeronimo Ellzegui.

Jose Artola.

Juana Andonegui.

Matilde Tapia.

Concha Badiola.

Jossepacha Artola.

Jose Ganboa.

Daniel Badiola.

Ramon Echebeste.

Pascual Munoa.

BISENTE

JOSTIRUDIA BI EGUINTZETAN

LENBIZIKO ALDEERA AZPENTIKO EUSKAL-FESTETAN IRABAZIA

JOSE ARTOLA-K

IZKRIBATUA

BILBAO

Imp. y Enc. LA EDITORIAL VIZCAINA

Gran Vía, 26 y Ladesma, 15

1903

16

(GUIZONA)

—Adi didazu, nere andrea,
Aizkeneko arrazola

(EMAZTEA)

—Ez, ez, iretzat ate au zio!
Beti betiko ichia.

(GUIZONA)

—¡Abajo las mujeres!
Deabruz josiak
¡Ai! illda bazeundete
Zeraten guziak,
Josapaten izango
Ditugu auziak,
An konponduko zaitu
Goiko Justiziak.

Au kantatuta, besperako puzkarra
pasatzera sagardoteguiria joan zan.

RAMOS AZKARATE.

IZKIRIMIRIAK

Bazkari merkea

—Trabeanan zuk jaietan bazkalduten Pachi
Dozula nik badakit gastanagaz guchi.
Zelan arrano dabe ainbeste aragui
Emoten eta kobrau utsik erreal bi?
—Neu bere orrek Peru pentzetan nau jar-
Araguia ain merke non daben erosten, (ten,
Baiña chakur katu ta olloak an sartzen
Diranak, gneuk el doguz gordeta ateraten.

Ondo esana

Don Liñok amaitzean jauregui barria
Erautsan erakusten danai jantokia,
Eta ikusla bati bere erechia
Eskatzen deuta guztiz zalako zolia
Nok erantzuten deuten: Jauna bari apaldu
Eneban, gaur goizean bere ez gosaldu,
Nai bau erechi au datodan azaldu
Lenengo nik emenehe bear dot bazkaldu.

Lotsabagako bat

—D. Luis, premiña dot ta bekaz eun erreal,
—¿Sei baiño euki ez da nik nondik emon al?
—Seirak betoz gaur eta laroguetan amalau
Emoteko erea nozbait izango dau.

Biak estu

—Jose zelan biziten da estu maizterra
Ta bere ugazaba bardintsu antzera?
—Bati zergaitik arin datorkan urtea
Errentarako bete baño len poltzea;
An dago barriz estu pentzetan bestea
Noz elduko etedan barriak arizea.
*Maizterra oinez dabill, janbea kochean,
Baiña estulasuna bien biotzean.*

FELIPE ARRESE TA BEITIA.

Ardantegui batetik urten eban ar-
daoz bete ta sastuta jakitun batek,
bere artean ziñola:

—Esaten dabe ze..... guizona baso
bete ardaogaz egon leitekeala.... igu-
zurral.... berroquei edan ditut nik eta
ezin naz zutunik egon, ara..... nekez
da ozta ozta nago anken ganean.

Jatoki baten:

—¿Zegaitik edaten dozu ardao ain
merkea?

—Merkeagorik eztagoalako.

Ardantegui baten:

—Artuizu ardao edataldiehu bat.

—Ez, eskerrik asko.

—¿Eskerrik asko neuri osterat? Iza-
tekotan neuk zeuri zoor dautsudaz
eskerrak.

—¿Zegaitik baia?

—¿Zegaitik? Artu gura eztozulako.

Muslari batzuk:

—Nagosira ze joko euki dok An-
ton?

—Lau erregue ederrak.

—¿Lau erregue? Echoat sinistuten.

—Aitu ezipabere, guzurra bada.

—¿Lau erregue eskutik euki ta ez
urten ordago nausira bota dabenean?

—Bai baiña urrengoan obeto jau-
siko direala ta, era edo okasiño oba-
rako ichi gura izan dot ordago jaur-
titea.

Machin Nabarritara, baserritar bu-
rutsua ta buruguña Bedaroon luzaro
bizi zala, letaina egun baten Lekeitio-
ra joan bear izaneko egon zan. Egui-
kizuna amaituta eguerdi inguruan ba-
tera ta bestea ebillen.

Onetan bertako elizguizon batek,
barregarria zana jakinda, itandu eu-
tsan.

—Zer dok Machin?

—Emenche nabill ba, jauna, nora
joan eztatidala.

—¿Ezalaz gose?

—Gosea da ba narabillena. ¡Nun
bazkaldu baneki!

—Guizona, joan adi onena dagoan
lekura.

Alkarregandik aldenduta laster-
chura, abadea bazkaritarako jezarri
zanean, atean ots eguin eban nor-
baitek.

Atea edegueran, otseinak itandu
eutsan ots-eguilleari:

—¿Zer da Machin?

—Bazkaritara nator.

—¿Eeee?

—Nai e, nai me. Zenon abadeak
onena dagoan tokira bazkaldutera
joateko esan deust eta... etorri ni.

—Bai, Machin, ederra sakatu deus-
tak. Ator aurrera.

Abadeak esan eutsan au barrutik.

IGARKIZUNAK

Oguei sagar eta oguei lagun, gui-
zonak batzuek, emakumak beste ba-
tzuek, eta umeak beste batzuek.

Guizonai eman bear zaie bostna;
andrai erdikin bana; eta umeai laur-
den bana.

¿Zenbat guizon eta zenbat andra
eta zenbat ume bear dirade sagar
aiek partitzeko?

Datorren astean erabaguia.

FLORENTINO ABARRATEGUI.

Mondragoen.

GURE SUSKRIZIÑO-BATZAILAK

BIZKAIA

Bermeo, José Antonio Zabala; Lekeitio
Julián Zarreta; Lemona, Prudencio Arrieta;
Plencia, Bernardino Sierra; Mungia, Eus-
tasio Bilbao; Markina, Felipe Eizaguirre;
Durango, Roberto Solaaga; Ondarroa, Aquilino Echevarría.

GUIPUZKOAN

Donostia, Zacarias Leizaolaaren alarguna,
17, Loyola, liburategia; Azpeitia, Salvador
Bengoechea; Bergara, Francisco Oyanguren;
Tolosa, Baleriano Mokoroa; Irún, Francisco
Fernández; Deva, Esteban Egaña; Zumaya,
Pedro Ignacio Aizpurua; Zarauz, Jenaro
Elizondo; Oñate, Fermin Bengoa; Mongra-
gon, Antonio Kerejeta; Rentería, Gabriel
Echebeste; Pasaián Juan Valverde; Ara-
chabaletan, Francisco Galdós.

LA EDITORIAL VISCAYA deritzen moldagutza
Gran Vía, 26 eta Ledesma, 15.

Nere benetako adiskide eta lagun zar On
Juan Jose Arostegui-ri, donkizen dio maila-
sun aundiarekin gaiaz, eguintza au

EGUILLEAK.